Ministerie van Justitie en Veiligheid

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Onze referentie
8106970

Datum 20 november 2027
Betreft Verzamelbrief strafrechtelijke onderwerpen

Inleiding
Met deze brief informeren wij u over diverse strafrechtelijke onderwerpen.
De minister van Justitie en Veiligheid staat stil bij de inzet van de criminele burgerinfiltrant, geweld tegen gezagdragers en sepotcodes. De staatssecretaris van Justitie en Veiligheid gaat in op het Europees strafregisterinformatiesysteem (ECRIS) en de optimalisering van gegevensuitwisseling met betrekking tot het terroristisch oogmerk bij een delict.

Inzet criminele burgerinfiltrant
De Hoge Raad oordeelde begin 2026 dat de wet de inzet van de criminele burgerinfiltrant onder strenge voorwaarden toestaat en dat de veroordelingen die voortkomen uit het onderzoek waarin de criminele burgerinfiltrant werd ingezet, in stand kunnen worden gelaten.[1]

De inzet van een criminele burgerinfiltrant is een uitzonderlijk opsporingsmiddel dat het OM sinds 2014 slechts één keer heeft ingezet. In 2014 nam uw Kamer de motie Recourt aan, waarmee uw Kamer tot uitdrukking bracht dat de criminele burgerinfiltrant (weer) mocht worden ingezet, maar enkel onder strenge regels en voorwaarden.[2] Een van de voorwaarden is dat de inzet zich beperkt tot korte trajecten, waarbij geen gebruik wordt gemaakt van groei-infiltranten. Conform het wetboek van Strafvordering en de Aanwijzing opsporingsbevoegdheden van het OM, worden er in de praktijk strenge regels en voorwaarden gesteld bij inzet van de (criminele) burgerinfiltrant. Het OM beslist over de inzet van de criminele burgerinfiltrant. Bij het nemen van die beslissing wordt in verband met de integriteit en de beheersbaarheid van de opsporing steeds bijzondere aandacht besteed aan de rechtmatigheid, de betrouwbaarheid, de controleerbaarheid, de stuurbaarheid en de veiligheid van de in te zetten burger. Voor de inzet van een criminele burgerinfiltrant moet toestemming worden gegeven door het College van procureurs-generaal (College) van het OM. Het College laat zich daarbij adviseren door de Centrale Toetsingscommissie (CTC). Ook dient de minister van Justitie en Veiligheid, vooraf te worden geïnformeerd over de inzet.[3]

In overeenstemming met de strekking van de motie Recourt zal het OM ook in de toekomst de criminele burgerinfiltrant alleen in zeer uitzonderlijke gevallen en onder

[1] HR 10 februari 2026, ECLI:NL:HR:2026:178, 187-189, 191, 192 en 194. Zie ook het persbericht van de Hoge Raad hierover: Hoge Raad: wet staat inzet 'criminele burgerinfiltrant' toe - Hoge Raad.
[2] Kamerstukken II, 2013/14, 29279, nr. 192.
[3] Artikel 140a Wetboek van Strafvordering juncto artikel 131, vijfde lid, van de lid 5 Wet op de rechterlijke organisatie juncto artikel 11, tweede lid, van het Regelement van orde van het College van procureurs-generaal.

strikte voorwaarden inzetten conform de wettelijke vereisten. Het OM zal daarbij echter niet langer als voorwaarde hanteren dat de inzet kortdurend moet zijn en dat geen gebruik mag worden gemaakt van een groei-infiltrant. Deze voorwaarde is onuitvoerbaar. Een criminele burgerinfiltrant die nog geen deel uitmaakt van een organisatie zal altijd in meer of mindere mate in een groepering moeten 'groeien'. De duur van de inzet van een infiltrant zal afhangen van diverse factoren omdat een infiltrant tijd nodig heeft om te infiltreren. Hierbij past geen kortdurende inzet, want dan heeft de inzet van de infiltrant geen meerwaarde. Op grond van het Wetboek van Strafvordering, zoals ook de Hoge Raad heeft overwogen, is deze voorwaarde ook geen vereiste. De minister van Justitie en Veiligheid kan zich in het standpunt van het OM vinden. Daarbij benadrukt de minister van Justitie en Veiligheid dat de criminele burgerinfiltrant alleen in hoge uitzonderingsgevallen en onder strikte voorwaarden, waaronder de proportionaliteit en subsidiariteit, kan en zal worden ingezet conform de wettelijke vereisten.

Geweld tegen gezagsdragers

Tijdens het debat over de anti-immigratierellen in Den Haag in september 2025 is een motie van het lid Van Hijum (NSC) aangenomen waarin de regering wordt verzocht "te onderzoeken welke strafverzwarende maatregelen in de wet effectief en passend zijn bij aanvallen op partijkantoren, politici, journalisten en andere gezagsdragende personen en organisaties om de gezagscrisis in Nederland te bestrijden".[4] De voormalige minister van Justitie en Veiligheid heeft de motie oordeel Kamer gegeven met als toelichting dat hij in overleg gaat met het OM over de vraag of er behoefte is aan strafverzwarende maatregelen in de wet.

Het OM meent dat de huidige wetgeving in combinatie met het strafvorderingsbeleid voldoende ruimte biedt om tot proportionele (voldoende zware) strafeisen en strafopleggingen te komen. In een individuele strafzaak komt de officier van justitie en de rechter op basis van alle feiten en omstandigheden tot een te eisen respectievelijk op te leggen straf. Daarbij wordt ook rekening gehouden met de maximale strafeis in de wet. In de strafzaken naar aanleiding van de anti-immigratierellen heeft het OM waar mogelijk een discriminatoir oogmerk (artikel 44bis Wetboek van Strafrecht) ten laste gelegd. Waar het gaat om geweld tegen personen met een Veilig Publieke Taak, zoals politieambtenaren, heeft het OM dit als aanmerkelijk strafverzwarend meegewogen. Daarbij komt dat sinds 1 oktober jl. de Richtlijn fysiek geweld bij functionarissen met een publieke taak in werking is getreden binnen het OM. De strafuitgangspunten van de richtlijn schrijven in de eerste plaats voor dat de zaak dient te worden voorgebracht bij de rechter en dat er een gevangenisstraf dient te worden geëist. Een tweede verzwaring is dat het strafuitgangspunt wordt verdubbeld ten opzichte van de strafuitgangspunten die gelden wanneer het delict wordt gepleegd tegen iemand zonder publieke taak. Een nadere toelichting op deze richtlijn treft u in een eerdere Kamerbrief.[5] Gelet hierop en vanwege het ontbreken van signalen dat de rechtspraktijk niet voldoende uit de voeten kan met het huidige wettelijke kader, zie ik geen aanleiding om verder te verkennen of wettelijke strafverzwarende maatregelen voor specifiek de delicten als genoemd in de motie effectief en passend zouden zijn.

Aantallen sepots per sepotcode

[4] Kamerstukken II, 2025/26, 26684, nr. 801.
[5] Kamerbrief met zaaknummer 2026Z20523.

Tijdens het commissiedebat over de strafrechtketen op 10 september jl. deed de minister van Justitie en Veiligheid uw Kamer de toezegging om met het OM te gaan kijken naar een mogelijk overzicht van de aantallen sepots per sepotcodes over de afgelopen vijf jaar. Het OM heeft aangegeven de gevraagde informatie te kunnen aanleveren. De minister van Justitie en Veiligheid streeft ernaar de informatie dit jaar aan uw Kamer aan te bieden.

ECRIS
In het licht van de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel tot wijziging van de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens ter vastlegging van de doelen van het gebruik van ECRIS, zijn meerdere moties aangenomen. De motie van het lid Mutluer "verzoekt de regering te zorgen voor een duidelijke en toegankelijke procedure voor correctie van onjuiste gegevens in ECRIS, te waarborgen dat burgers weten bij welke instantie zij terechtkunnen, en zich in Europees verband in te zetten voor betere datakwaliteit"[6] en de motie van het lid Faber "verzoekt de regering bij naamswijziging alle (oud-)vonnissen op de juiste wijze te koppelen aan de nieuwe naam in de overheidssystemen".[7]

In antwoord op beide moties brengt de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, graag het volgende naar voren. Er bestaat reeds een duidelijke en toegankelijke procedure voor aanpassing van gegevens in de justitiële documentatie. Iedere burger kan bij de Justitiële Informatiedienst (Justid) een correctieverzoek indienen op grond van de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens (Wjsg). Als een dergelijk verzoek wordt afgewezen, kan de burger hiertegen een bezwaarschrift indienen of de zaak voorleggen aan de bestuursrechter.
Via ECRIS wisselen lidstaten uitsluitend gegevens over onherroepelijke veroordelingen uit. Het systeem is decentraal: iedere lidstaat beheert en bewaart zijn eigen justitiële gegevens in het nationale register. Er is dus geen centrale ECRIS-database en ook geen 'ECRIS-gegevens' als zodanig. Nederland is verplicht andere lidstaten te informeren wanneer eerder verstrekte informatie onjuist blijkt.
Voor wat betreft onjuiste tenaamstellingen in onherroepelijke strafvonnissen verwijs ik u graag naar de Voortgangsrapportage aanpak foutieve tenaamstelling in vonnissen van 2 juli 2026.[8]

Optimalisering gegevensuitwisseling terroristisch oogmerk bij delict
Aansluitend op voorgaand onderwerp en gelieerd aan het speerpunt uit het coalitieakkoord inzake de verbetering van gegevensdeling ten behoeve van de justitieketen, maakt de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid hierbij gebruik van de gelegenheid om uw Kamer te informeren over de optimalisering van de werkwijze bij het OM en de Justitiële Informatiedienst (Justid) over de uitwisseling van het gegeven "met een terroristisch oogmerk" bij een delict.[9]

Binnen de strafrechtketen wordt bij de gegevensuitwisseling tussen verschillende ICT-systemen gebruikgemaakt van coderingen voor strafbare feiten via vastgestelde referentietabellen. Voor een deel van de strafbare feiten bestaat (nog) geen aparte codering om aan te duiden dat sprake is van een delict "met een terroristisch oogmerk". In die gevallen gebruikt het OM het invulveld voor de maatschappelijke kwalificatie om

[6] Kamerstukken II 2025/26, 36657, nr. 10.
[7] Kamerstukken II 2025/26, 36657, nr. 8.
[8] Kamerstukken II, 2026, 29279, nr. 1065
[9] Coalitieakkoord Aan de Slag, p. 13.

het terroristisch oogmerk handmatig te registreren. Op die wijze komt de informatie bij Justid terecht. Omdat de huidige werkwijze een deels handmatige invoer kent, willen we de betrouwbaarheid met een eenduidige en gestructureerde invoerwijze borgen. Zodat het OM de informatie gestructureerd en volledig kan leveren aan Justid en het Justitieel Documentatiesysteem geautomatiseerd correcte en volledige informatie bevat over het gegeven “met terroristisch oogmerk”.
De staatssecretaris van Justitie en Veiligheid heeft het OM en Justid verzocht zo snel mogelijk een oplossing te implementeren.

Er wordt gesproken van een terroristisch oogmerk wanneer een misdrijf gepleegd is met de bedoeling de bevolking angst aan te jagen, een overheid of internationale organisatie te dwingen, of de politieke, economische of sociale basisstructuren ernstig te ontwrichten of te vernietigen. Deze classificatie “met terroristisch oogmerk” is onderdeel van de justitiële gegevens van de veroordeelde. Het Openbaar Ministerie (OM) of de Rechterlijke Macht leveren deze gegevens aan de Justitiële Informatiedienst (Justid). In de wet justitiële en strafvorderlijke gegevens en het Besluit justitiële en strafvorderlijke gegevens is bepaald welke partijen voor welke doeleinden justitiële gegevens mogen ontvangen. Justid verzorgt deze verstrekking via zogenoemde uittreksels.

Het OM en Justid zijn inmiddels gestart met uitbreiding van de coderingen van strafbare feiten in de referentietabellen ter optimalisering van de werkwijze op de korte termijn. Deze aanpassing is technisch van aard; er worden geen nieuwe categorieën persoonsgegevens verzameld en de verwerking vindt plaats binnen het bestaande wettelijke kader van de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens. Op de langere termijn, wanneer het systeem van het OM vervangen wordt, zal in dat systeem een check box worden verwerkt zodat bij ieder strafbaar feit aangevinkt kan worden dat of het om een delict met terroristisch oogmerk gaat.
Het OM brengt na implementatie van de kortetermijnoplossing in kaart óf en in welke gevallen het terroristisch oogmerk bij een delict abusievelijk niet is doorgegeven Aan de hand hiervan kan een inschatting worden gemaakt van het eventuele risico van de huidige werkwijze. Op dit moment heb ik geen aanleiding om aan te nemen dat er problematiek is ontstaan door de huidige werkwijze. Uw kamer wordt naar verwachting over een half jaar nader geïnformeerd.

De Minister van Justitie en Veiligheid,

D.M. van Weel

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,

Claudia van Bruggen